

РЕЦЕНЗИЯ

За докторската дисертация на тема: „*Развитие на средствата за масова информация и на обществото в Кипър*“ на Христодулос Христодулу, задочен докторант в катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция“ на Факултета по журналистика и масова комуникация ФЖМК на СУ“Св. Климент Охридски“ за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**”

Професионално направление: 3.5. *Обществени комуникации и информационни науки*

Научна област (Журналистика)

Научен ръководител: доц. д-р Теодора Петрова

Рецензент: проф. дфн Милко Димитров Петров, ръководител на катедра "Комуникация и аудиовизуална продукция"

1. Актуалност на избраната тема за дисертация

Представената дисертация е особено актуална, в нея се поставят и разглеждат някои важни проблеми, свързани с развитието на средствата за масова комуникация в Кипър и влиянието им за развитието на обществото на острова. Докторантът Христодулос Христодулу изследва този научен проблем в няколко основни насоки:

На първо място, дисертацията разглежда в исторически план основните тенденции и взаимодействия в развитието на печатните медии в Кипър, появата на първите кипърски вестници, развитието на журналистиката в защита на човешките права, която е проследена от 30-те години на 20 век до днешно време;

На второ място, дисертацията разглежда развитието на електронните медии в Кипър от 60-те години на 20 век до днес. Теоретичният анализ също е исторически, той се опира на редица водещи медийни явления в Кипър- политическата ангажираност на кипърския печат, ролята на църквата за развитие на печата в Кипър, либерализирането и комерсиализиране на медийната среда в Кипър.

На трето място, докторантът е направил свое изследване, което е проведено чрез въпросник от 10 затворени въпроси по метода на случайната многоизмерна стратифицирана извадка. Въпросите изследват влиянието на медиите върху кипърското общество, тяхната обективност, различията между обществените и търговските медии, ролята им за формиране на общественото мнение и повишаване на грамотността в кипърското общество.

На четвърто място, в дисертацията подробно се анализира ролята и функциите на регулаторния орган в областта на медийното съдържание *Съветът за радио и телевизия в Кипър*, а също ролята и значението на органа на държавната власт в областта на медиите - *Бюрото по печата и информацията*.

На пето място, научният анализ е осъществен в контекста на председателството на ЕС от Кипър през 2012г., което е важен фактор в развитието на медийната среда на острова.

Следователно като тематика и съдържателни акценти, това научно изследване е актуално днес, когато медийният потребител всекидневно е заливан с дигитални фалшификати, измислени новини, разпространявани в сайтове и социални медии, в които е трудно да се отдели истината от измислицата. Докторантът Христодулус Христодулу ни представя интересен и дискуссионен проблем в горещия балкански регион. Всичко това доказва научната актуалност и полезност на този дисертационен труд.

2. Структура и съдържание на дисертацията.

Дисертацията се състои от Увод, три глави, Заключение , приложения и библиография. Тя е в обем от **156 страници**. Библиографията съдържа изследвания на гръцки, английски и български език. Като обем, структура, научни цели и задачи, библиография и емпирични приложения, тя отговаря на изискванията на *Закона за научните степени и звания*.

Дисертационният труд е написан с професионално познаване на проблема в научната литература, той се основава на сериозен анализ , посветен на развитието на печатните и електронните медии в Кипър и тяхното въздействие върху кипърското общество. Научното изследване използва предимно историческият подход - докторантът последователно разглежда

историческите събития, които съпътстват появата и развитието на кипърския печат, а след това - и на електронните медии. Научното изследване обхваща исторически период от близо 90 години- от 30-те години на 20 век до наши дни. Дисертацията съдържа още социологически и регулаторен контекст, докторантът изследва отношенията и медийните конфликти в Кипър с политическата власт, както и битките на кипърския печат в защита на свободата на словото и на човешките права.

Първа глава е историческа по своя характер. Докторантът Христодулу Христодулу обстойно разглежда възникването на кипърския печат в широк исторически контекст - от периода на турското робство в Кипър, което продължава три века, през битките за свободата на печата през 30-те и 40-те години на 20 век и развитието на журналистика в защита на човешките права. Тази глава съдържа множество исторически факти- тя е предназначена за българския читател, който има минимум обща памет по отношение на богатата фактология и сложния път в историческото развитие на печатните и електронните медии в Кипър.

Втора глава разглежда възникването на електронните медии в Кипър и влиянието им върху кипърското общество. Докторантът последователно разглежда политическата ангажираност на кипърския печат след втората световна война, колониалните рецидиви в областта на медиите в Кипър, периодът на въобръжена борба на Националната организация на кипърските гърци ЕОКА, модернизирването на медиите през 70-те години, държавният контрол върху тях, ролята на църквата и комерсиализацията на медиите. Тази глава отново е в исторически контекст- тя съдържа многобройни факти и свидетелства, които илюстрират трудния път в развитието на електронните медии в Кипър. Особено интересен и с приносен характер е третия параграф от тази глава, който е посветен на влиянието на медиите върху кипърското общество, въз основа на специално проведено изследване и неговите основни резултати.

Трета глава представя медиите в Кипър от гледище на медийната регулация, държавно управление и саморегулация. Докторантът подробно разглежда мястото и ролята на регулаторния орган в областта на съдържанието, а именно *Съвет за радио и телевизия в Кипър*, а също и органа на държавната власт, която се реализира от *Бюро по печата и инфармацията*. Трябва да отбележа, че регулаторният орган в Кипър регулира дейността само на търговските радио и телевизионни програми,

той е независим орган от държавната власт, който се състои от 7 члена, назначавани с решение на Министерския съвет на Кипър. Неговата структура и компетенции следват установения модел на регулаторните органи в другите държави-членки на ЕС. Към регулаторния орган е създаден специален *Консултативен съвет* като обществен орган, в който участват 18 представители на държавни, обществени и професионални медийни организации. Дейността на регулаторния орган е разгледана много подробно и систематизирано.

Докторантът допълнително представя и *Списък на телевизионните и радиопрограми с национален и местен обхват на излъчване*, които подлежат на регулация от страна на Съвета. Аналогично много подробно и систематизирано е разгледана и дейността на *Бюрото по печата и информацията*, което е основано в Кипър от британското колониално правителство в края на Втората световна война, а след обявяването на независимостта на острова то става орган на правителството като подразделение на Министерството на вътрешните работи. Дейността на *Бюрото* е разгледана обстойно и с нужната професионална компетентност.

Докторантът разглежда и дейността на *Комисията по журналистическа етика*, която е независим орган за саморегулация в областта на печатните и електронните медии. Той анализира и *Кодекса за журналистическа етика*, подписан от *Асоциацията на кипърските журналисти и Асоциацията на издателите и собствениците на електронни медии*. Тази глава завършва с ролята на медиите по време на председателството на Съвета на ЕС, изработването на комуникационна стратегия за тези шест месеца на председателство, и ролята на *Бюрото по печата и информацията* за осигуряване на публичност на всички важни държавни инициативи в този период. Тази глава е отлично написана, от гледище на съвременните процеси в развитието на печатните и електронните медии в Кипър.

Дисертацията съдържа и някои приложения, които се отнасят до търговския регистър в Кипър, както и някои медийни правила и материали, свързани с регулирането на медиите в Кипър.

3. Научни приноси

Дисертацията на Христодулус Христодулу е интересно научно изследване, което съдържа няколко научни приноси:

Първият принос е свързан с цялостното разработване и изследване на историческото развитие на печатните и електронни медии в Кипър с национален обхват, чийто съвременни практики изграждат модел на тяхното функциониране и влияние върху обществото. Мястото на медиите се разглежда по отношение на политическия, социалния и културния живот на острова;

Вторият принос се отнася до проведеното изследване по оригинална методика за влиянието на медиите върху кипърското общество.

Третият принос е подробното и систематично представяне на органите на медийната регулация, държавна власт и саморегулация за развитие на медийната среда на острова. Тази част от научното изследване е много ценна, защото е написана с професионална компетентност и познаване на законите, кодексите и като цяло - на регулаторната и саморегулаторната медийна рамка, която е съобразена с водещите правила на ЕС в областта на електронните медии.

4. Публикации по темата на дисертацията.

Докторантът Христодулус Христодулу е представил **2 научни публикации** по темата на своята дисертация. Те отговарят на изискванията, които се предявяват към публикациите, апробиращи една докторска дисертация.

5. Въпроси и препоръки към докторанта

Дисертацията е професионално аргументирано научно изследване, към което могат да се отправят някои въпроси:

1. В каква степен и доколко печатните и електронните медии в Кипър са постигнали нужната независимост и свобода на словото?

2. Как днес се развива Комисията за журналистическа етика като орган на медийната саморегулация в Кипър?

3. Доколко в Кипър е развита съвместната регулация? Съществуват ли институционални отношения между Съвета за радио и телевизия в Кипър и Комисията за журналистическа етика?

Моята основна препоръка към докторанта Христодулус Христодулу е свързана с възможната публикация на това научно изследване в бъдеще.

Ще е от полза, ако в неговия съдържателен анализ бъдат включени и онлайн медиите, социалните мрежи и блоговете, сайтовете за новини и платформите за споделяне на съдържание. Това ще направи научното изследване по-съвременно и актуално, и безспорно ще разшири неговата читателска аудитория.

Тази дисертация ще бъде много интересна и актуална за широк кръг от български читатели- историци, философи и социолози, специалисти по медии, изследователи на масовите комуникации, експерти по медийна регулация и публичен имидж, студенти и просветени читатели. Ето защо препоръчвам тя да бъде публикувана, след известна редакция, за да намери в България по-голяма публичност.

6. Заключение

Представената докторска дисертация на Христодулус Христодулу е оригинално научно изследване, първо по рода си у нас в тази научна област. То показва професионалната зрялост и компетентност на докторанта Христодулус Христодулу и неговото познаване на този важен проблем в научната литература. Докторантът показва в дисертацията си много добри теоретични и практически познания в областта на историята и днешното развитие на печатните и електронните медии в Кипър, а също умения за провеждане на социологическо изследване по собствена методика.

Всичко това ми дава основания **убедено** да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Христодулус Христодулу за неговата дисертация на тема: *"Развитие на средствата за масова информация и на обществото в Кипър"*, професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, научна област(журналистика), научен ръководител доц. д-р Теодора Петрова.

София, 18 декември 2017г.

Подпис:

проф.дфн Милко Петров